

Thema: Jona – profeet van verbazingwekkende genade

PREEK

over Jona 3

op 10 mei 2020

Liturgie

Mededelingen van de kerkenraad

Votum en groet

Psalm 19 : 1,3

De Tien Woorden

Psalm 19 : 5,6

Gebed

Gezang 158 : 1,2,3,4 Jona heeft God wel verstaan

Schriftlezing

- *Jona 3*

Preek Jona – profeet van verbazingwekkende genade

Opwekking 428 Genade zo oneindig groot

Dankzegging en voorbede

Collectemoment

LB 103c : 1,2,3 Loof de koning, heel mijn wezen

Zegen

Gemeente van de Heer Jezus Christus, broers en zussen,

En zo komt Jona dan toch in Nineve...

Tegen wil en dank – zoals blijkt.

Zijn vlucht voor God is miraculeus geëindigd op het strand.

Je zou zeggen dat je dan opgelucht adem haalt.

Iets daarvan hoor je in het lied waar het vorige hoofdstuk van zingt en waarvan ik vorige week heb gezegd dat het wel geboren is in de vis, maar dat Jona het pas later heeft gezongen in de tempel.

Hoe dan ook – die ervaring in de vis moet iets in hem los hebben gemaakt.

Maar het lijkt niet veel meer dan een begin.

Wij hebben het vandaag over de bekering van Nineve, die grote stad in het Assyrische rijk, maar misschien is het goed om het eerst te hebben over de bekering van Jona zelf.

Dat is een wonderlijke bekering – ook door die vis die Jona opslokt en ook weer uitspuugt. Daar kun je wat lacherig over doen – en eerlijk gezegd vind ik het ook niet gemakkelijk om me voor te stellen hoe het geweest is – maar belangrijker is dat Jona van God een tweede kans krijgt.

Zo is God!

Hij geeft Jona die tweede kans.

Hij wil dat Jona hoe dan ook naar Nineve gaat: *opnieuw richtte de HEER zich tot Jona* – zo begint het in het derde hoofdstuk.

Het tekent de bekering van Jona.

God had zijn eigenzinnige, eigenwillige en eigenwijze profeet geen onrecht gedaan als er geen grote vis was geweest die Jona had opgeslokt.

God had hem geen onrecht gedaan – als Hij de man met een missie voorgoed had laten ondergaan in de diepte van de Middellandse Zee.

En toch doet God dat niet – Hij geeft Jona die tweede kans.

Wij verbazen ons vandaag over de bekering van Nineve – en die bekering is ongekend. Maar begin er eens mee om je te verbazen over de bekering van Jona.

Over het feit dat hij gaat – naar dat Nineve, die grote stad.

Reken erop dat er heel wat in hem moet zijn omgegaan. Met een beslist niet aantrekkelijke boodschap – dezelfde als die van hoofdstuk 1 – moest hij naar dat heidense oord Nineve met z'n 120.000 inwoners. Dat was een gigantische stad, waar onrecht en ongelijkheid de orde van de dag bepaalden – en dat tot in de hoogste kringen. Een beetje als Noord-Korea vandaag, waar je bij het brengen van een boodschap die de grote leider daar onwelgevallig is zomaar uit de weg geholpen kunt worden.

Nee, dat Jona er geen zin in had – dat valt vanuit dat oogpunt wel te begrijpen.

Er was alleen één ding waar hij als man van God wat meer rekening mee had kunnen houden.

Dit: *dat het de HEER was die hem deze opdracht gaf.*

De tweede keer dat de opdracht van boven klinkt is er daarom voor hem geen ontkomen aan.

Als God je een weg wijst die je hebt te gaan...

Als God het van je vraagt – om die kant op te gaan...

Ik weet het: God spreekt tegenwoordig niet meer zo direct als Hij het deed bij Jona. Maar daarmee is toch niet alles gezegd?!

Als er één ding is dat God van je vraagt – in zekere zin het minste wat Hij van jou en mij mag vragen – dan is het wel dat Hem je hart geeft.

Dat je Hem *van harte* gelooft.

We komen in dit hoofdstuk heidenen tegen die God geloven. Ik zal daar straks nog wel iets meer over zeggen.

Wat ik nu wil zeggen is dat je de indruk krijgt dat je hier een profeet van God tegenkomt die z'n werk bepaald niet van harte doet.

Een man die plichtmatig z'n verhaal houdt in het heidense Nineve.

Een man die het heerlijk lijkt te vinden om het oordeel van de HEER aan die blinde heidenen aan te mogen zeggen: *Nog veertig dagen, dan is Nineve met de grond gelijk gemaakt!*

Een man die – zo blijkt uit het volgende hoofdstuk – buiten God rekt.

En daarom ook tegen God oploopt: *wat bent U nou voor een God?!*

Wij vinden het over het algemeen niet zo gemakkelijk – om op te komen voor God, uit te komen voor ons geloof, duidelijk te maken wat het voor ons betekent te horen bij een kerkelijke gemeente.

Zeker – er zijn mensen die zich inzetten voor het uitdragen van het evangelie, in de werkgroep voor evangelisatie, in een commissie voor zending, in het organiseren van een Alphacursus, in de inzet voor een project als dat waar we vandaag een extra collecte voor houden, het project *#Nietalleen*.

Maar zelfs dan is het risico niet ondenkbeeldig dat je dat plichtmatig doet.

We doen het omdat het moet, omdat het hoort, omdat we het zo gewend zijn. Omdat we toch tijd genoeg hebben. Of omdat we een reden zoeken thuis te ontvluchten.

Bij Jona zie je dat – hoe plichtmatig het is.

Hoe weinig hart er bij lijkt te zijn.

En dat – zo vlak na die benauwende ervaring in de vis, dat benauwende begin van zijn wedergeboorte, zoals ik het vorige week benoemde.

Jona – voor de tweede keer krijgt hij opdracht naar Nineve te gaan.

En tegelijk is de tweede keer dat hem dat gezegd wordt dat hij naar Nineve moet ook een tweede kans.

Het laat iets zien Gods verbazingwekkende genade – en die is er niet alleen voor ongelovigen, voor heidenen die de wet niet kennen.

Jij en ik – wij hebben die genade minstens zo hard nodig.

Jij en ik – nee, we hebben misschien niet in een vis gezeten, maar hopelijk ken je Hem die gesproken heeft over die vis en over de man die in het binnenste van de vis heeft gezeten, Jezus Christus.

Hopelijk ken je Hem die gezegd heeft dat Hij méér is dan Jona (Mat. 12,41) – en je méér te bieden heeft dan Jona, die méér liefde, méér toewijding, méér hart toont dan Jona.

Ook als je je leven lang al gelooft – ruimhartig of rechtlijnig – heb je Hem nodig, heb je het nodig dat Hij het je leert dat God je hart vraagt.

Voor Jona blijkt z'n gang naar Nineve een fase in een proces van levenslang leren. Het einde is nog niet in zicht.

De tweede kans die Hij krijgt – die verlost hem nog niet van de plichtmatigheid waarmee hij het oordeel van de HEER aanzegt aan de inwoners van Nineve.

Duidelijk en dreigend klinkt de boodschap in die wereldstad.

Misverstaan is uitgesloten en vergeten evenzeer (Deden).

Maar er is één vraag die overblijft: heeft de man die de boodschap brengt wel begrepen dat diezelfde boodschap ook hemzelf aangaat?

Hoor het Paulus later zeggen – als hij het heeft over wat er van een apostel verwacht mag worden: *ik wil niet aan anderen spelregels opleggen om uiteindelijk zelf te worden gediskwalificeerd* (1 Kor. 9,27).

**

Als je weet hoe lastig het kan zijn om te luisteren naar God, te doen wat Hij van je vraagt – dan mag je je tegelijk nog meer verbazen over de reactie van de inwoners van Nineve.

Nineve – je had er drie dagen voor nodig om van de ene kant naar de andere te komen.

Nineve – het krijgt van God 40 dagen de tijd om zich te bekeren.

Het lijkt een onmogelijke missie.

Onmogelijk voor de man die de woorden van God moet overbrengen.

Onmogelijk voor de mensen die zijn woorden te horen krijgen.

Maar niets is minder waar.

Al na één dag ontstaat er in de stad een beweging die zijn weerga niet kent.

Van hoog tot laag wordt er gehoor gegeven aan de boodschap van de Godsman.

Zelfs de koning komt van zijn troon, legt de koninklijke waardigheid van zijn staatsiegewaad naast zich neer en hult zich in zak en as.

Een koning die het voorbeeld geeft.

Er zijn van die momenten dat je meer een voorbeeld lijkt te kunnen nemen aan ongelovigen dan aan gelovigen. Hier heb je zo'n voorbeeld.

Het is deze koning die het de stad laat weten, die het volk bevel geeft dat ze moeten doen waarin hij zelf vóórgaat: hul je in zak en as – en wonderlijk genoeg moeten niet alleen de mensen dat doen, maar klinkt ook de oproep om de dieren erin te betrekken.

En wat belangrijker is: het bevel van de koning maakt duidelijk dat het om méér gaat dan uiterlijk gedoe, méér dan een plichtmatig vertoon. De boodschap klinkt luid en duidelijk: *Laat iedereen anders gaan leven en breken met het onrecht dat hij doet* (3,8).

Schuldbesef – dat is méér dan alleen maar zeggen dat iets niet goed is.

Schuldbesef – dat is méér dan een vaag sorry.

Schuldbesef – dat is méér dan uiterlijk vertoon, een plichtpleging.

Je krijgt de indruk dat ze daar in Nineve meer kaas hebben gegeten dan Jona.

Het tekent iets van het contrast tussen Jona aan de ene kant en de koning van Nineve aan de andere kant; tussen de man die het had kunnen weten en de man die er nog maar zo kort iets over weet; tussen de man die het heeft ervaren in de vis en de man die voor de taak staat het zijn volk duidelijk te maken hoe echte bekering méér is dan uiterlijk gedrag.

En het hoogtepunt – dat is geloof dat er is in Nineve: *De inwoners van Nineve geloofden God* staat er in vers 5.

Over dat geloof zijn hele discussies gehouden – of het wel het goede geloof is en of dat geloof dezelfde redding brengt waarover Jona het had in zijn lied: *Het is de HEER die redt* (2,10).

Maar het is de vraag hoe zinvol dit soort discussies zijn.

Wat er staat is dit: de mensen daar geloofden God op zijn woord.

Opnieuw zie je het verschil met Jona.

Die liep weg voor het woord van God.

Die moest er *opnieuw* voor op pad worden gestuurd.

Maar deze koning pakt het woord op.

Onderwerpt zich door van zijn troon te komen en op de grond te gaan zitten aan het gezag van God.

Geloof – en ik weet het: geloof heeft meerdere lagen van diepgang – wat de profeet van de HEER te vertellen heeft.

Het blijkt ook als er staat dat God *misschien van gedachten verandert en op zijn besluit terugkomt* (vs. 9).

Dat was nou net wat Jona zo ongeveer voor onmogelijk had gehouden – rechtlijnig als hij was in zijn geloof.

Wat kunnen gelovigen toch soms bar ongelovig zijn.

En wat is het een wonder te merken dat er ongelovigen zijn die zich gewonnen geven – aan het woord van God.

Verbaas je erover – niet alleen hoe gelovigen kunnen tegenvallen, maar vooral hoe ongelovigen ons ook als kerk vandaag tot voorbeeld gesteld kunnen worden.

Zou je daar niet dankbaar voor zijn?

Wat een verbazingwekkende genade blijkt daaruit.

Wat een Geestkracht – en dat schrijf ik met een hoofdletter.

Zeker – er is ook geestkracht-met-een-kleine-letter voor nodig.

Maar ook die geestkracht staat niet los van God.

Het is God die het hart van de koning van Nineve beweegt.

Het is God die door zijn Geest een ontspoord volk – vergeet niet dat twee hoofdstukken eerder staat dat de situatie in Nineve *ten hemel schreiend* is (1,2) – beweegt om te luisteren naar wat God zegt.

**

Het is allemaal verbazingwekkende genade, *amazing grace*.

Toen God zag dat zij inderdaad anders begonnen te leven, kwam hij terug op wat hij bedreigd had hun aan te doen, en hij deed het niet.

Zo eindigt het in hoofdstuk 3.

Zó is God.

En het mooie is – dat dit niet de eerste keer is dat je zoiets leest in de Bijbel.

Het staat hier opgeschreven op een manier die herkenbaar herinnert aan eerdere verhalen uit de Bijbel.

Eén van die gebeurtenissen is die van het gouden kalf, dat beest dat ze gemaakt hebben in de woestijn, toen Mozes bij God op de berg Horeb was.

Het volk wilde God dichtbij – in de vorm van een beeld.

Het heeft gedanst: *Israël, dit is je god, die je uit Egypte heeft geleid* (Ex. 32,4.9).

Het deed God zéér.

Hij wilde het volk wegvagen van de aarde.

Mozes, de man van God, de middelaar tussen de HEER en het volk, weet dat te voorkomen.

En heet loopt erop uit dat *de HEER ervan afziet zijn volk te treffen met het onheil waarmee Hij bedreigd had* (Ex. 32,14).

Precies dezelfde woorden klinken aan het slot van Jona 3: *Hij (God) kwam terug op wat Hij bedreigd had hun aan te doen* (vgl. Jer. 26,3; Am. 7,3.6).

Mensen kunnen je verrassen.

Soms verrassen ze je op een manier die tegenvalt.

Wat had je gehoopt dat Jona zijn les had geleerd in de vis.

Maar dat duurt kennelijk nog even, daar hebben we nog een hoofdstuk voor nodig.

Soms verrassen mensen je op wonderlijke manier.

Wat heerlijk als een koning zich doet gelden als staatshoofd, mensen vóórgaat in een houding van nederigheid.

Zoals onze koning Willem-Alexander het deed op een lege Dam met woorden indruk maakten.

Dat zijn verrassende momenten!

Mensen verrassen.

Maar méér nog dan mensen verrast God.

Hij verrast – als je luistert naar Hem.

Leeft voor Hem.

Het verwacht van Hem.

En dan niet als plichtpleging – maar van harte.

Als je het doet als volgeling van Christus.

Als je het verwacht in de kracht van zijn Geest.

Dat heet: verbazingwekkende genade, *amazing grace*.

Amen.